

## POSUDEK VEDOUCÍHO NA DIPLOMOVOU PRÁCI

studentky: Marie Ciprové  
na téma: **Význam oběti za hřích.**

Popis magisterské práce. Má:

- a) 153 stran, včetně sedmi úvodních stran nečíslovaných (škoda, že chybí falešné desky – bílý tvrdý papír před a za svázaným textem práce);
- b) titulní stranu s dvojjazyčným názvem, obsah (podrobný a desetinně tříděný), seznam zkratk, prohlášení a poděkování;
- c) dvojjazyčnou anotaci se soupisem klíčových slov;
- d) soupis použité (tříděné) literatury na dvou stranách čítající 18 položek (primární zdroj – hebr. text Tanachu a hebr. konkordance; sekundární zdroje: slovníky, monografie, hebr. gramatika, pracovní texty);
- e) anglicky psaný jednostránkový Summary;
- f) vlastní stať na stranách 11-148, která je rozříděna do patnácti kapitol a množství podkapitol;
- g) poznámkový aparát čítající 206 položek (číslo je však jen orientační – hodnota odkazového materiálu je poměrně nízká).

Lze konstatovat, že všechny formální náležitosti diplomové práce jsou splněny.

Hodnocení práce:

Magisterská práce M.Ciprové je stejně, jako tomu bylo v její bakalářské práci, velmi pečlivě provedená jazyková a sémantická analýza, pro níž je příznačná poctivost vůči sdělení vykládaného hebr. textu. Kromě úvodu a závěru se podrobně věnuje jednotlivým veršům analyzované kultické látky, jejíž verše tvoří samostatné kapitoly práce. Obě práce (bakalářská i magisterská) mají podobné rysy a lze je obě charakterizovat stejným způsobem:

- a) přesvědčivě ukazují, jak lze i s poměrně malým množstvím sekundární literatury vytvořit kvalitní exegetickou práci. Jinými slovy: obě se vyznačují snahou dobýt veškeré informace k výkladu pouze z hebr. textu samotného, nikoli analýzou sekundární literatury (komentáře). V tom je jejich originalita a inspirativnost;
  - b) vyznačují se velikou citlivostí pro detaily: pro použité gramatické tvary, předložky, sufixy, neobvyklé vazby, přízvuky, slovosled;
  - c) interpretací zohledňují mnohočetnost sdělení, významovou víceznačnost a vnitrotextové souvislosti. Obě se vyznačují schopností sledovat jednotlivé motivy a perspektivy, jejich prolínání a rozvíjení;
  - d) hluboký ponor do sledovaného textu a jeho angažovaná, resp. zasvěcená a tedy tvořivá (nenásilná) interpretace jakoby z pozice autentického (původního) posluchače s co největší snahou o objektivitu se děje na pozadí snahy oprostit svůj výklad od předporozumění a jiných projekcí v maximální možné míře;
  - e) třebaže předmětem výkladu je poměrně obtížná látka, výsledkem je rozbor, který není suchopárny ani těžkopádný, ale čtivý a pochopitelný i čtenáři neznalému hebrejštiny.
- Magisterská práce proto představuje druhé přesvědčivé doložení nosnosti zvolené metodologie výkladu.

Rozdíl mezi oběma pracemi je formálně v rozsahu. Zatímco bakalářská věnovala 15 veršům 57 stran, magisterská věnuje 13 veršům 153 stran. To znamená, že oproti bakalářské práci se v práci magisterské studentka vykládanému materiálu věnuje mnohem podrobněji (do větší hloubky), byť stejnou metodikou.

Diplomová práce je zcela samostatná v tom smyslu, že nevychází ze sekundární literatury (nekompile ji). Hledá k hebr. textu vlastní (originální) přístup. Výklad obtížně analyzovatelného textu je neobvyklý a má tvůrčí charakter. Nápadná snaha nalézt co

nejpřiměřenější výraz (formulaci) pro smysl zkoumaného jevu (pro vysvětlení významu zvěsti vykládaného textu) je znakem dlouhodobého zabývání se hebr. textem (promyšlení jej) a úsilí o jeho postižení. Studentka tedy objektivně zužitkovává zejména poznatky získané důkladným rozbořením hebrejského znění. Sekundární literaturu užívá referenčně jen jako doklad k zajištění svého vlastního výzkumu. Neinvestuje sice do kritického vyrovnání se s ní, ale (aniž by to explicitě formulovala, tak) z jejího rozboru nepřímou vyplývá, jak jsou mnohdy odborné poznatky nashromážděné v sekundární literatuře vzdálené smyslu hebr. textu, jak jsou necitlivé v zohledňování významu zvěsti resp., jak jsou mnohde projekcí určitých autorových koncepcí (perspektiv) do výkladu.

Studentka se v diplomové práci nenechává určovat ani zaběhnutým významem hebr. slov a frází použitých v překladech či výkladech a hledá přiměřenější, často neotřelá vyjádření. Nedůvěra vůči překladatelským kliše je výrazem pozornosti vůči detailům hebr. textu. To ji pak vede i k respektování nejednoznačnosti v analyzovaném textu, které zohledňuje pouhým naznačováním (nedořikáváním) ve svém výkladu. Avizuje tím pokoru vůči vykládanému textu a předběžnost svých formulací ve výkladu. Jinými slovy: i tím, co neřekne, naznačuje, že si je vědoma toho, jak ji text přesahuje. Jako vykladačka ví o tom, že zvěsti hebr. textu nemůže disponovat. Proto je její vyjadřování velmi opatrné (nikoli úsporné). Osvěžující je, že výklad je zcela prost módního (snobského) exhibicionismu.

Diplomová práce ověřuje, zda lze dojít k relevantnímu výkladu kultického textu synchronním způsobem, tj. jen na základě informací, které podává samotný text (jeho hebrejská podoba s masoretskými značkami a literární kontext perikopy či použitých slov). Jsou to informace vzešlé z jak formální podoby a uspořádání (slova a struktura) vykládaného textu (studentka důsledně respektuje cestu od formy k obsahu), tak z obsahu a grafické podoby použitých slov. Marie Ciprová přesvědčivě svou diplomovou prací ukazuje, že a) není třeba analogií religionistického charakteru pro vstup do textu (pro jeho výklad); b) zvolená metodologie výkladu je nosná – přináší relevantní, tj. na výklad jiných textů aplikovatelné poznatky; c) informace uvedené v samotném hebrejském znění vykládané látky jsou pro její interpretaci dostatečné. Rozhodnutí opírat o ně svůj výklad výlučně je tedy přípustné, možné a správné; d) tzv. kultické látky Tóry nesou zásadní teologické (a spirituální) sdělení a jsou proto neprávem opomíjené; e) hebrejsky psaný kultický text má další skryté vrstvy významu, k nimž se otevírá cesta pečlivou analýzou (přiměřenými prostředky); f) vykládaný text má potenci komunikovat s posluchačem (čtenářem). Zejména výrazný je spirituální rozměr s potenci formovat víru a chování; g) uspořádání látky v Tóře má didaktický záměr. Tzn., že kontinuální četba postupně čtenáře připravuje pro pochopení následujícího a náročnějšího (méně dostupného) sdělení.

Navzdory nesporným kvalitám má však magisterská práce také své nedostatky. Jejich přehled může sloužit jako námět k obhajobě práce:

a) používání zavádějících latinsko – řeckých názvů knih Tóry ve výkladu, který se důsledně zabývá jen hebrejským zněním těchto knih. Má Vaše lpění na těchto názvech nějaký záměr? Nebylo by zde vhodnější užívat jejich hebrejský název nebo indiferentní označení „*Mojžíšova kniha*“?

b) absence definice funkce makrosyntaktického signálu jako jevu a složené nominální věty (očekávalo by se to při prvním uvedení tohoto jevu). Stejně není vysvětlen smysl podtrhávání slov (96);

c) nezohledňování poměrně významného a silného děliče zvaného r-bía při jinak dobré citlivosti vůči masoretskému frázování textu;

d) zbytečné prodlužování již tak velmi rozsáhlého textu práce:

- vypisováním názvů citovaných slovníků v samotném textu (např. 93.96.113), zvláště když je jejich název znovu a opakovaně uváděn v poznámkovém aparátu. Standardní je slovníky a frekventovanou literaturu uvádět zkratkou uvedenou v závorce u bibliografie;

- velmi časté je zdlouhavé vypisování názvů biblických knih (např. „v 5. kapitole Exodu“ 129), když v poznámkovém aparátu je stejně uvedeno Ex 5,21. Jakou funkci pak tento údaj v poznámkovém aparátu má?

- nevyužívání možností poznámkového aparátu. Ten je zaplněn zbytečnými údaji, které jsou již vysvětleny, např. v seznamu zkratk (82), nebo mohou být součástí vlastní práce (statě)<sup>1</sup>, když tyto referenční údaje navíc ve stati umístěny stejně jsou<sup>2</sup> (a do statě také patří). Naopak, mnohé detailní rozbory či doplňkové informace a představování referenčních míst (např. 89.90), které patří do poznámkového aparátu, jsou zbytečně ve stati;

e) příliš dlouhá souvětí a rozsáhlé odstavce činí sdělení nepřehledným a ubírají mu na přesvědčivosti;

f) lokalizace druhé Hospodinovy řeči (12.14-16). Jde na str. 12 a 14 o totožné řeči? Je pozdě, když se to čtenář dozví až na str. 37;

g) zajímavé zohlednění aktivního participia qalu překladem „kněžící“ není v práci nijak vysvětleno ani využito. Co tedy je „kněžení“? Proč to nevyužíváte? Proč nezohledňujete i etymologii vycházející ze slovesa k-h-n (zejména vzhledem k 2 Moj 28-29)?

Jde sice již o druhou práci na HTF UK, která přináší průlom v tabuizaci výkladu kultických textů a zcela originální ponor do zvěsti těchto textů (Ciprová práci Niklové zná, ale nenavazuje na ni), ale přesto je třeba konstatovat, že dosud nebyla na katedře biblistiky a judaistiky naší fakulty odevzdána diplomová práce, která by tak pozorně a pečlivě zohledňovala detaily hebr. textu s cílem provést jejich citlivou rekontextualizaci.

Po přesvědčivém vysvětlení výše zmíněných nedostatků navrhuji hodnotit diplomovou práci Marie Ciprové jako výtečnou (1).

V Sázavě, dne 13. května 2015

Jiří Beneš

---

<sup>1</sup> Jde o str. 65.71.99.100.103-112.114.118.119.121.122.124-126.128-130.139.140.

<sup>2</sup> např. str. 39.41.43.44.119.129.131 atp.